

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 10 och 44 kap. i strafflagen samt av lagen om verkställighet av böter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att strafflagen och lagen om verkställighet av böter ändras.

Det föreslås att det kapitel i strafflagen som gäller förverkandepåföljder ändras så att man i ett sådant fall när vinningen av brott har dömts till staten och domen har verkställts, i stället för att väcka talan i domstol ska göra en ansökan hos Rättsregistercentralen om att skadestånd som motsvarar vinningen och som har bestämts av domstol ska betalas av statens medel. Det moment som gäller frågan föreslås bli kompletterat med bestämmelser om situationer där det finns flera ansökningar.

Det föreslås att regleringen av domstolsförelägganden om att avliva farliga djur, i det

kapitel i strafflagen som gäller brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet, kompletteras så att ett föreläggande kan verkställas genast, om inte domstolen bestämmer något annat. Till lagen om verkställighet av böter fogas en bestämmelse om att ett föreläggande ska verkställas av polisen, med handräckning av en veterinär.

Det föreslås att bestämmelser om verkställighet av ett domstolsföreläggande med stöd av lagen om yttrandefrihet i masskommunikation om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas ska fogas till lagen om verkställighet av böter. Föreläggandet ska verkställas av en utmätningsman.

Lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2013.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE OCH FÖRESLAGNA ÄNDRINGAR.....	3
2 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
3 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	5
DETALJMOTIVERING	7
1 LAGFÖRSLAG	7
1.1 Strafflagen	7
10 kap. Om förverkandepåföljder	7
44 kap. Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet	8
1.2 Lagen om verkställighet av böter	8
2 IKRAFTTRÄDANDE	10
LAGFÖRSLAG	11
1. Lag om ändring av 10 och 44 kap. i strafflagen	11
2. Lag om ändring av lagen om verkställighet av böter	12
BILAGA	14
PARALLELLTEXTER	14
1. Lag om ändring av 10 och 44 kap. i strafflagen	14
2. Lag om ändring av lagen om verkställighet av böter	16
BILAGA	19
FÖRORDNINGSUTKAST	19
Statsrådets förordning om ändring av 20 § i statsrådets förordning om verkställig- het av böter	19

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt 10 kap. 2 § 3 mom. i strafflagen (39/1889) ska vinningen av brott dömas förverkad till staten, om inte skadestånd som motsvarar vinningen har betalats eller dömts till målsäganden senast när det meddelas ett avgörande om ett yrkande på förverkande.

Enligt kapitlets 11 § 2 mom. kan en sådan privaträttslig fordran betalas av statens medel till den del konfiskationen av vinningen har verkställts. Den som har kränkts genom brottet ska först få en dom genom vilken det privaträttsliga anspråket godkänns, och efter det kan han eller hon väcka talan mot staten och yrka på betalning av statens medel.

Det föreslås att detta förfarande görs lättare, så att man i stället för att väcka talan i första hand ska yrka på att få betalning av statens medel genom en skriftlig ansökan hos Rättsregistercentralen. Först om sökanden är missnöjd med Rättsregistercentralens beslut ska talan väckas. Dessutom kompletteras momentet med tanke på situationer där det finns flera sökande. Enligt huvudregeln ska ansökningar som grundar sig på samma brott handläggas och avgöras tillsammans. Om inte alla yrkanden kan tillgodoses, ska betalning ske i relation till fordringarnas storlek. Den som är missnöjd med Rättsregistercentralens beslut får väcka talan mot staten i tingsrätten. Käromål som väcks på samma grund ska handläggas tillsammans.

Enligt 52 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) ska uppgifterna i bötesregistret utplånas ett år efter att verkställigheten av den i lagen i fråga avsedda påföljd som uppgifterna hänför sig till har slutförts. Uppgifter som har samband med ett brott eller en straffrättslig påföljd ska dock bevaras tre år från den dag en lagakraftvunnen dom eller något annat slutligt myndighetsavgörande som utgör grund för uppgifterna har avkunnats eller meddelats.

Ett yrkande enligt 10 kap. 11 § 2 mom. i strafflagen om att skadestånd ska betalas av en verkställd förverkandepåföljd framställs först när en dom har meddelats om ska-

deståndet i en särskild civilprocess. Förverkandepåföljden har då redan tidigare behandlats i straffprocessuell ordning, och den har i de flesta fallen redan hunnit verkställas. Handläggningen av tvistemålet kan dröja många år om ärendet överklagas. Därför kan det ofta gå så att man redan har varit tvungen att utplåna uppgifterna om förverkandepåföljden ur bötesregistret.

De föreskrivna tiderna för hur länge uppgifterna ska bevaras har också annars visat sig vara alltför korta. T.ex. kan en dom upphävas till den åtalades fördel utan tidsfrist. Om högsta domstolen upphäver en dom om att förelägga böter en lång tid efter att domen vann laga kraft, finns de uppgifter som behövs för att återbetala bötesbeloppet inte längre i bötesregistret. I dessa fall har Rättsregistercentralen varit tvungen att utreda om det i utskökningsmyndigheternas eller någon annan myndighets register finns uppgifter med vars hjälp pengarna kunde återbetalas.

Det kan också vara i den betalningsskyldiges intresse att den tid som uppgifterna ska bevaras förlängs. När en betalningsskyldig t.ex. kontaktar den som för kreditregistret för att utplåna en uppgift om betalningsstörningar, kan den betalningsskyldige i enlighet med 18 § i kreditupplysningslagen (527/2007) behöva lämna en utredning om att han eller hon har betalat den fordran som ledde till anteckningen. Om uppgifterna om fordran har utplånats, kan den betalningsskyldige endast få ett intyg över att inga fordringar är föremål för indrivning. Däremot är det inte längre möjligt att lämna en utredning om fordran har betalats eller om den har upphört av någon annan orsak, t.ex. preskription.

I vissa fall leder det således till stora praktiska problem att uppgifter utplånas inom den tidsfrist som det föreskrivs om i dag. Tidsfristen behöver därför förlängas. En lämplig tid för att bevara uppgifterna i bötesregistret kan anses vara fem år från det att verkställigheten slutfördes. Denna tid är inte oskäligt lång, men i allmänhet är den ändå tillräcklig för att de uppgifter som behövs för den typen

av fall som anges ovan ska kunna fås ur bötesregistret.

Förlängningen av tidsfristen påverkar i praktiken endast de verkställande myndigheternas verksamhet. Den tid som i 50 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter föreskrivs för utlämnande av uppgifter till andra föreslås inte bli ändrad. Uppgifter ska fortfarande kunna lämnas ut i tre år från det att en dom har vunnit laga kraft eller något annat motsvarande avgörande meddelats. Man behöver således inte längre föreskriva om två olika tidsfrister för utplåning av uppgifter i 52 § i lagen om verkställighet av böter.

Enligt 44 kap. 15 § 1 mom. i strafflagen ska den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet underlåter att på behörigt sätt vakta ett djur som är farligt för människor och som han eller hon ansvarar för dömas till böter för underlåtelse att vakta djur. Enligt paragrafens 2 mom. kan domstolen bestämma att djuret ska avlivas, om detta är befogat på grund av att djuret är farligt.

Riksdagens biträdande justitieombudsman har med anledning av ett avgörande i ett klagomål, Dnr 4225/4/10, förutsatt att statsrådet vidtar skyndsamma åtgärder för att precisera lagstiftningen när det gäller den myndighet som ansvarar för verkställigheten av ett föreläggande om att avliva djur som meddelats med stöd av 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen.

Biträdande justitieombudsmannen har konstaterat att verkställigheten har skötts av polisen, med stöd av 25 § i polislagen (493/1995). Enligt paragrafen har en polisman rätt att ta fast eller avliva ett djur som orsakar fara för människors liv eller hälsa. Samma rätt har en polisman när ett djur orsakar ansehlga skador på egendom eller allvarligt äventyrar trafiken. Ett djur får även avlivas när det befinner sig i ett sådant tillstånd att det skulle innebära uppenbar grymhet mot djuret att hålla det vid liv. En motsvarande bestämmelse finns i 2 kap. 16 § i polislagen (872/2011), som träder i kraft vid ingången av 2014.

Å andra sidan har det ansetts att bestämmelsen i polislagen är tänkt för brådskande situationer, och den hänför sig till polisens uppgift att sörja för allmän ordning och sä-

kerhet. Bestämmelsen är således inte tänkt att utgöra behörighetsgrund för verkställighet av domar. Enligt lagen om verkställighet av böter (672/2002) sköter polisen visserligen verkställigheten av förverkandepåföljder som avser egendom. Det har dock ansetts vara ett problem att djur som domstolen har bestämt att ska avlivas inte har dömts förverkade.

Biträdande justitieombudsmannens åsikt är att polisens närvaro nästan är nödvändig vid verkställigheten av ett föreläggande om att avliva djur. Å andra sidan bör man beakta även djurskyddsaspekter. Därför bör en veterinär i första hand sköta avlivningen.

Ett föreläggande om att avliva djur kan karaktäriseras som en straffrättslig påföljd av speciell natur, som inte direkt kan jämföras med en förverkandepåföljd men som har gemensamma drag med en sådan påföljd. Båda är till sin natur säkringsåtgärder som syftar till att förhindra nya brott. Båda innebär de facto också förverkande av egendom. Därför är det motiverat att ta in bestämmelserna om verkställighet i lagen om verkställighet av böter, som kan betraktas som den allmänna lag som gäller verkställighet av straffrättsliga påföljder, med undantag av påföljder som riktar sig mot friheten.

Med anledning av det som sägs ovan föreslås i lagen om verkställighet av böter en ny bestämmelse enligt vilken polisen verkställer ett sådant föreläggande om att avliva djur som avses i 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen. Enligt förslaget ska polisen be om handräckning av en veterinär som avses i 36 § i djurskyddslagen (247/1996) för att verkställa ett föreläggande om att avliva djur, om inte något annat följer av att saken är brådskande eller av andra välgående skäl. Vid verkställigheten ska i övrigt i tillämpliga delar iaktas vad som föreskrivs om verkställigheten av en förverkandepåföljd som avser egendom. Rättsregistercentralen ska ansöka om verkställighet hos polisen.

I 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen finns det inte bestämmelser om verkställbarheten av ett föreläggande. Det är motiverat att komplettera bestämmelsen så att ett föreläggande ska iaktas även om det överklagas, om inte den domstol som meddelade föreläggandet eller fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

Enligt 22 § 3 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) kan en domstol bestämma att ett nätmeddelande som har konstaterats vara lagstridigt till sitt innehåll ska göras oåtkomligt för allmänheten och utplånas. Vid handläggning av ärendet ska i tillämpliga delar iaktas vad som föreskrivs om handläggningen av ett yrkande om förverkandepåföljd.

I praktiken har det visat sig vara oklart vilken myndighet som ansvarar för verkställigheten av ett föreläggande om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas. Å ena sidan har man tolkat saken så att de utsökningssmyndigheter som avses i 1 kap. i utsökningsbalken (705/2007) är behöriga, å andra sidan så att polisen är behörig, eftersom polisen enligt lagen om verkställighet av böter verkställer förverkandepåföljder, med undantag av fordringar, dvs. värdekonfiskation. I 10 kap. 7 § i strafflagen bestäms det å andra sidan om vissa uppgifter för utmätningssmannen i anslutning till förverkandepåföljder. Paragrafen gäller fall där domstolen har dömt ett föremål eller egendom förverkade och bestämt att förverkandepåföljden förfaller, om de ändringar som nämns i domen görs i föremålet eller egendomen eller om det i fråga om dem annars förfars på ett sådant sätt som gör förverkandepåföljden överflödigt. Utmätningssmannen beslutar om att godkänna ändringarna eller åtgärderna.

Det finns anledning att precisera lagstiftningen när det gäller den myndighet som sköter verkställigheten. Eftersom uppgifter av typen att nätmeddelanden ska göras oåtkomliga och utplånas kan komma att behöva verkställas utifrån en dom i tvistemål och eftersom det i utsökningsbalken till skillnad från i lagen om verkställighet av böter finns heltäckande bestämmelser om verkställigheten av en fullgörelseskyldighet, är det ändamålsenligt att verkställigheten ska skötas av utsökningssmyndigheterna. Eftersom ett föreläggande om att göra ett nätmeddelande oåtkomligt dock till sin karaktär är en straffrättslig påföljd, är det motiverat att föreskriva om verkställigheten i lagen om verkställighet av böter. Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf enligt vilken en utmätningssman ska verkställa ett föreläggande om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplå-

nas, på det sätt som anges i utsökningsbalken. Ansökan om verkställighet ska göras av Rättsregistercentralen.

2 Propositionens konsekvenser

Att förfarandet görs lättare enligt det föreslagna 2 mom. i 10 kap. 11 § i SL så, att ärendet först behandlas av Rättsregistercentralen utifrån en ansökan och inte direkt i domstol på basis av en talan, påverkar inte Rättsregistercentralens eller domstolarnas arbetsmängd i någon större utsträckning, eftersom antalet ärenden där skadestånd betalas av statens medel för verkställd konfiskation av vinning är synnerligen litet. Om antalet ärenden ökar, förblir Rättsregistercentralens arbetsmängd uppenbarligen oförändrad medan arbetet i domstolarna minskar. Reformen minskar besväret och kostnaderna för den som ansöker om skadestånd.

När det gäller föreläggandena om att avliva djur och föreläggandena om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas syftar förslagen till att klarlägga vilken myndighet som ansvarar för verkställigheten. Det finns ingen statistik över antalet av dessa förelägganden, men uppskattningen är att det meddelas färre än tio förelägganden per år av båda föreläggandetyperna. Eftersom antalet förelägganden är litet och en del av föreläggandena iaktas frivilligt så att det inte finns något behov av tvångsverkställighet, har propositionen inte några nämnvärda konsekvenser.

3 Beredningen av propositionen

Den 10 oktober 2011 tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp med uppgift att utreda möjligheterna att införa åtalssuppgörelse samt att allmänt utveckla systemet med åtalseftergift och särskilt att komplettera lagstiftningen med bestämmelser om motivering av beslut om åtalseftergift. Arbetsgruppen skulle också framställa de förslag till bestämmelser om dessa frågor som den anser behövliga.

Arbetsgruppen fick dessutom i uppgift att utarbeta förslag till bestämmelser för att göra förfarandet lättare och komplettera regleringen av hur den som är berättigad till skadestånd ska kunna ansöka om sin fordran hos

staten när det gäller en verkställd förverkandepåföljd som avser vinning av brott och som grundar sig på samma gärning.

Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande den 8 maj 2012 (Åtalsuppgörelse och åtalseftergift, justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 26/2012). Betänkandet innehöll förslag om de frågor som avses i det föregående stycket, och motsvarande ändringar föreslås i strafflagens 10 kap. i lagförslag 1.

Det har publicerats ett sammandrag av utlåtandena om betänkandet (justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 58/2012). I utlåtandena tillstyrktes de nämnda förslagen.

Till övriga delar har förslagen beretts vid justitieministeriet som tjänsteuppdrag. Under beredningen har man hört inrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, Polisstyrelsen, Riksfogdeämbetet, Rättsregistercentralen och Kommunikationsverket.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Strafflagen

10 kap. Om förverkandepåföljder

10 §. Jämkning av förverkandepåföljder. Enligt 1 mom. 2 punkten behöver förverkandepåföljd inte dömas ut, om gärningsmannen meddelas domseftergift av påföljdsnatur. Hänvisningen till den allmänna bestämmelsen om domseftergift av påföljdsnatur korrigeras så att hänvisningen avser den gällande allmänna bestämmelsen i 6 kap. 12 § i strafflagen.

11 §. Särskilda bestämmelser. Enligt kapitlets 2 § 3 mom. döms vinningen av brott inte förverkad till staten till den del den har återburits eller dömts eller döms att betalas till den kränkta i form av skadestånd eller återbäring av obehörig vinst. Om ett sådant privaträttsligt yrkande dock inte har framställts eller om ett sådant yrkande ännu inte har avgjorts när ett avgörande meddelas med anledning av yrkandet på förverkande, ska vinningen dömas förverkad.

Enligt den nu aktuella paragrafens 2 mom. kan en sådan privaträttslig fordran dock tillgodoses av statens medel till den del konfiskation av vinningen har verkställts. Den som har kränkts genom brottet ska först få en dom genom vilken det privaträttsliga anspråket godkänns, och efter det kan han eller hon väcka talan mot staten och yrka på betalning av statens medel. Staten företräds av Rättsregistercentralen.

Det föreslås att det ovan nämnda förfarandet görs lättare, så att man i stället för att väcka talan i första hand ska yrka på att få betalning av statens medel genom en skriftlig ansökan hos Rättsregistercentralen och bara i andra hand väcka talan i saken. Till dessa delar motsvarar den föreslagna regleringen modellen i 45 § i lagen om verkställighet av böter.

Rättsregistercentralen avgör utifrån ansökan om yrkandet är berättigat. Hit hör för det första det att sökanden inte har fått betalning från något annat håll. Dessutom ska man

jämföra om skadeståndet eller återbäringen av obehörig vinst som har dömts ut motsvarar den utdömda förverkandepåföljden och om de grundar sig på samma gärning. Man ska även kontrollera att skadeståndet eller återbäringen av obehörig vinst som har dömts ut är befogade såväl till sina grunder som till sitt belopp, eftersom domen i ett tvistemål där förlikning är tillåten t.ex. kan grunda sig på ett medgivande, varvid domstolen inte desto vidare undersöker grunderna för eller beloppet av ett yrkande.

Om Rättsregistercentralen anser att yrkandet är befogat, ska den bestämma att skadestånd eller återbäring av obehörig vinst ska betalas till sökanden av statens medel. Rättsregistercentralen kan även använda fordran för kvittning, om de villkor som anges i 23 § i lagen om verkställighet av böter är uppfyllda.

Om sökanden är missnöjd med Rättsregistercentralens beslut, får sökanden driva talan vid tingsrätten på den ort där han eller hon har sitt hemvist eller vid Helsingfors tingsrätt. Talan ska väckas inom en månad från Rättsregistercentralens beslut.

Det föreslås vidare att 2 mom. kompletteras med reglering för situationer där det finns flera privaträttsliga anspråk som grundar sig på samma gärning och de inte alla kan tillgodoses genom den verkställda konfiskationen.

Ansökningar som grundar sig på samma gärning ska avgöras samtidigt, om inte detta orsakar de sökande oskäligt men. Sådant men kunde orsakas främst när man vet att rättegångar som gäller samma gärning ännu pågår i olika domstolar eller väntar på att inledas, men att det kommer att dröja länge innan man får ett avgörande. Det måste dock finnas synnerligen vägande grunder för att avvika från huvudregeln, eftersom man bör sträva efter en så jämlig behandling av de sökande som möjligt vid tillgodeendets av privaträttsliga anspråk.

Om en verkställd förverkandepåföljd inte räcker till för att täcka alla privaträttsliga anspråk, ska betalning ske i relation till fordringarnas storlek. Till dessa delar motsvarar den föreslagna regleringen huvudregeln i 2 §

i lagen om den ordning i vilken borgenärer skall få betalning (1578/1992). Dessutom iakttas 17 och 18 kap. i konkurslagen (120/2004) i tillämpliga delar. Sådana bestämmelser är särskilt bestämmelserna om betalning av utdelning och rättelse av slutredovisningen samt utredning i efterhand.

Förutom att koncentrera behandlingen av ansökningar finns det även orsak att koncentrera behandlingen av klagomål som grundar sig på samma brott. Om Rättsregistercentralen har behandlat flera ansökningar som grundar sig på samma brott och det efter det har väckts två eller flera käromål, ska käromålen handläggas vid den tingsrätt där det första käromålet har blivit anhängigt. Om det har väckts käromål vid en eller flera andra tingsrätter, ska käromålen på tjänstens vägnar överföras till tingsrätten i fråga. Denna tingsrätt ska vid behov fråga Rättsregistercentralen om den har avgjort andra ansökningar som grundar sig på samma gärning. Staten, som företräds av Rättsregistercentralen, är svarande i rättegången.

Enligt 32 kap. 12 § (i lag 187/2012) i strafflagen tillämpas på egendom som har varit föremål för penningtvätt i tillämpliga delar vad som bestäms om vinning av brott. Det nu aktuella momentet kan således bli tillämpligt när en förverkandepåföljd som gäller egendom som har varit föremål för penningtvätt har verkställts och det av den yrkas på ersättning för skadestånd som dömts ut med anledning av brott.

44 kap. Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

15 §. Underlåtelse att vakta djur. Enligt 1 mom. ska den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att på behörigt sätt vakta ett djur som är farligt för människor och som han eller hon ansvarar för dömas till böter för underlåtelse att vakta djur. Enligt paragrafens 2 mom. kan domstolen bestämma att djuret ska avlivas, om detta är befogat på grund av att djuret är farligt. Enligt förarbetena ska man vid prövningen beakta dels djurets egenskaper, dels hur tillsynen över djuret har ordnats (RP 17/2001 rd).

Det föreslås att till 2 mom. fogas reglering om verkställbarhet av ett föreläggande om att

avliva djur. Enligt bestämmelsen ska ett föreläggande iakttas även om det överklagas, om inte den domstol som meddelade föreläggandet eller fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

Enligt 17 kap. 23 a § i strafflagen kan en förverkandepåföljd som har samband med djurskyddsbrott och som gäller djur genast verkställas, om inte domstolen bestämmer något annat. Även i det nu aktuella fallet behövs en sådan reglering, eftersom en snabb verkställighet som grundar sig på ett djurs farlighet förhindrar uppkomsten av skador. I dessa fall kunde det vara problematiskt att ordna tillsynen över djuret t.ex. medan man väntar på att föreläggandet ska vinna laga kraft, eftersom de verkställande myndigheterna sällan har möjlighet att ordna tillsyn som beaktar ett djurs farlighet. Detta skulle sannolikt även orsaka betydande kostnader. Även det att föreläggandet för sin del också grundar sig på underlåtelse att vakta djur talar för att föreläggandet ska kunna verkställas snabbt.

Å andra sidan kan domstolen besluta att ett föreläggande att avliva djur inte ska vara verkställbart genast. På motsvarande sätt som det som sägs i motiveringen till den tidigare nämnda 23 a § i strafflagens 17 kap. kan verkställigheten behöva skjutas upp, om en omedelbar verkställighet skulle innebära oåterkallelig och beaktansvärd skada för någon, och om syftet med förverkandepåföljden inte ens kräver en omedelbar verkställighet (RP 97/2010 rd, s. 32).

1.2 Lagen om verkställighet av böter

1 §. Lagens tillämpningsområde. För att regleringen ska vara konsekvent och överskådlig, fogas till 1 mom. nya 3 a och 3 b punkter. Till lagens tillämpningsområde hör enligt 3 a punkten ett sådant föreläggande om att avliva djur som avses i 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen och enligt 3 b punkten ett sådant föreläggande om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas som avses i 22 § 3 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation.

2 §. Påföljders verkställbarhet. I 5 mom. föreskrivs det om verkställbarhet av ett beslut om att döma ett djur förverkat till staten.

Till momentet fogas för det första en hänvisning om att bestämmelser om verkställbarhet av ett föreläggande om att avliva djur finns i 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen. Det föreslås att bestämmelsen kompletteras i enlighet med lagförslag 1 så att ett föreläggande ska kunna verkställas genast, om inte domstolen bestämmer något annat.

För det andra fogas till momentet en ny bestämmelse om att i fråga om verkställbarheten av ett föreläggande om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas iaktas vad som i paragrafens 1 mom. föreskrivs om verkställbarheten av ett avgörande där en förverkandepåföljd har bestämts. Av hänvisningsbestämmelsen följer att ett föreläggande kan verkställas när det har vunnit laga kraft eller när det kan verkställas som en lagakraftvunnen dom. Enligt 30 kap. 22 § i rättegångsbalken verkställs en hovrätts avgörande i fråga om vilket för fullföljd krävs besvärstillstånd så som det föreskrivs i fråga om lagakraftvunnen dom.

45 a §. *Verkställande av ett föreläggande om att avliva djur.* I enlighet med det som sägs i allmänna motiveringen fogas till lagen en ny paragraf om verkställande av ett föreläggande om att avliva djur. Enligt paragrafens 1 mom. verkställs ett föreläggande av polisinrättningen.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska polisen som huvudregel be om handräckning av en veterinär som avses i 36 § i djurskyddslagen (247/1996) för att verkställa ett föreläggande om att avliva djur, om inte något annat följer av att saken är brådskande eller av andra vägande skäl. Av orsaker som hänför sig till djurskyddet är utgångspunkten att en veterinär ska avliva djuret. Man kan dock göra undantag från detta, om ärendet ska anses vara brådskande. Om man t.ex. inte kan ordna tillsynen över ett djur på behörigt sätt och det inte går att få handräckning tillräckligt snabbt, kan polisen sköta avlivningen. Detta gäller även om djuret har behandlats så illa att man inte längre bör hålla det vid liv.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska vid verkställigheten dessutom i tillämpliga delar iaktas vad som i denna lag föreskrivs om verkställigheten av en förverkandepåföljd som avser egendom.

Bestämmelser om verkställbarheten av ett föreläggande föreslås i 2 § 5 mom. i den nu aktuella lagen. Enligt den allmänna bestämmelsen i 3 § ska Rättsregistercentralen sörja för verkställigheten och föra statens talan.

I enlighet med lagens 41 § ska Rättsregistercentralen ansöka om verkställighet hos den polisinrättning som innehar djuret eller inom vars verksamhetsområde djuret finns. Till 20 § i statsrådets förordning om verkställighet av böter (789/2002) fogas preciserande bestämmelser om ansökan om verkställighet. Rättsregistercentralen ska också i ansökan uppge om den har uppgifter om var egendomen, i detta fall det djur som avses i föreläggandet, finns.

Tillämplig blir även 45 §, där det bl.a. föreskrivs om möjligheten att få ersättning, om ett beslut som inte har vunnit laga kraft har verkställts men fullföljdsinstansen upphäver den lägre domstolens beslut.

45 b §. *Verkställande av ett föreläggande om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas.* Av de orsaker som anges i allmänna motiveringen föreslås det att ett föreläggande om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas ska verkställas av en utmätningsman på det sätt som anges i utsökningbalken.

I praktiken handlar det om verkställande av en fullgörelseskyldighet, och bestämmelser om detta finns i 7 kap. 12—15 § i utsökningbalken. Även 1, 3 och 9—11 kap. i den lagen ska iaktas i tillämpliga delar.

Bestämmelser om verkställbarheten av ett föreläggande föreslås i 2 § 5 mom. i den nu aktuella lagen. Enligt den allmänna bestämmelsen i 3 § ska Rättsregistercentralen sörja för verkställigheten och föra statens talan. Till 20 § i statsrådets förordning om verkställighet av böter (789/2002) fogas en preciserande bestämmelse om att Rättsregistercentralen ska ansöka om verkställighet hos den myndighet som avses i 3 kap. 1 § i utsökningbalken.

52 §. *Utplåning av uppgifter ur bötesregistret.* Enligt vad som sägs i allmänna motiveringen föreslås det att paragrafen ändras så att uppgifterna i bötesregistret ska utplånas fem år efter att verkställigheten av den i denna lag avsedda påföljd som uppgifterna hänför sig till har slutförts.

2 Ikraftträdande

På grund av de praktiska behoven bör bestämmelserna sättas i kraft snabbt. Lagarna föreslås därför träda i kraft den 1 maj 2013. Bestämmelserna om verkställighet tillämpas på avgöranden som har meddelats redan innan lagen trätt i kraft. Ändringen av 44 kap.

15 § 2 mom. i strafflagen ska tillämpas på alla de ärenden som blir anhängiga efter det att lagen har trätt i kraft eller där en rättegång pågår då.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av 10 och 44 kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 10 kap. 10 § 1 mom. 2 punkten och 11 § 2 mom. samt 44 kap. 15 § 2 mom., sådana de lyder, 10 kap. 10 § 1 mom. 2 punkten och 11 § 2 mom. i lag 875/2001 samt 44 kap. 15 § 2 mom. i lag 400/2002, som följer:

10 kap.

Om förverkandepåföljder

10 §

Jämkning av förverkandepåföljder

Förverkandepåföljd behöver inte dömas ut, om

 2) gärningsmannen meddelas domseftergift med stöd av 6 kap. 12 § eller någon annan motsvarande bestämmelse, eller

11 §

Särskilda bestämmelser

 Om skadestånd eller återbäring av obehörig vinst har betalats eller dömts ut efter det att ett avgörande som avses i 2 § 3 mom. har meddelats, kan förverkandepåföljden verkställas minskad med motsvarande belopp. Om förverkandepåföljden redan har verkställts, kan Rättsregistercentralen efter en skriftlig ansökan av den berörda personen besluta att motsvarande belopp ska betalas av statens medel. Om det görs flera än en ansökan som grundar sig på samma brott, ska ansökningarna avgöras samtidigt, om inte detta

orsakar de sökande oskäligt men. Om inte den verkställda förverkandepåföljden räcker till för att betala alla fordringar, sker betalning i förhållande till fordringarnas storlek, med iakttagande i tillämpliga delar av 17 och 18 kap. i konkurslagen (120/2004). Den som är missnöjd med Rättsregistercentralens beslut har rätt driva talan vid tingsrätten på den ort där käranden har sitt hemvist eller vid Helsingfors tingsrätt. Talan ska väckas inom en månad från Rättsregistercentralens beslut. Om det väcks flera käromål med anledning av ansökningar som grundar sig på samma brott, ska käromålen prövas vid den tingsrätt där det första käromålet väcktes. Andra tingsrätter än den nämnda tingsrätten ska överföra käromålet till den tingsrätten. Staten, som företräds av Rättsregistercentralen, är svarande i målet.

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

15 §

Underlåtelse att vakta djur

 Domstolen kan bestämma att djuret ska avlivas, om detta är befogat på grund av att dju-

ret är farligt. Domstolens föreläggande ska iakttas även om det överklagas, om inte den domstol som meddelade föreläggandet eller fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 2 § 5 mom. och 52 §, av dem 2 § 5 mom. sådant det lyder i lag 16/2011, och
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 224/2008 och 462/2011, nya 3 a- och 3 b-punkter samt till lagen nya 45 a och 45 b § som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

3 a) föreläggande enligt 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen om att avliva djur,

3 b) föreläggande enligt 22 § 3 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas,

2 §

Påföljders verkställbarhet

Bestämmelser om verkställbarheten av ett avgörande där ett djur döms förverkat till staten och som har samband med djurskyddsbrott finns i 17 kap. 23 a § 4 mom. i strafflagen. Bestämmelser om verkställigheten av ett

föreläggande av en domstol om att avliva djur finns i 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen. På verkställbarheten av ett föreläggande av en domstol enligt 22 § 3 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas tillämpas vad som i 1 mom. föreskrivs om verkställbarheten av ett avgörande där en förverkandepåföljd har bestämts.

4 kap.

Förverkandepåföljd

45 a §

Verkställande av ett föreläggande om att avliva djur

Polisinrättningen verkställer ett föreläggande enligt 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen om att avliva djur.

Polisen ska be om handräckning av en veterinär som avses i 36 § i djurskyddslagen (247/1996) för att verkställa ett föreläggande

om att avliva djur, om inte något annat följer av att saken är brådskande eller av andra vä-
gande skäl.

Vid verkställigheten iakttas dessutom vad som i denna lag föreskrivs om verkställighe-
ten av en förverkandepåföljd som avser
egendom.

45 b §

*Verkställande av ett föreläggande om att ett
nätmeddelande ska göras oåtkomligt och ut-
plånas*

Ett föreläggande enligt 22 § 3 mom. i lagen
om yttrandefrihet i masskommunikation om

att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt
och utplånas ska verkställas av en utmät-
ningsman på det sätt som anges i utsöknings-
balken (705/2007).

52 §

Utplåning av uppgifter ur bötesregistret

Uppgifterna i bötesregistret ska utplånas
fem år efter att verkställigheten av den i den-
na lag avsedda påföljd som uppgifterna hän-
för sig till har slutförts.

Denna lag träder i kraft den
20 .

Helsingfors den 7 februari 2013

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPILAINEN

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*

1.

Lag**om ändring av 10 och 44 kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 10 kap. 10 § 1 mom. 2 punkten och 11 § 2 mom. samt 44 kap. 15 § 2 mom., sådana de lyder, 10 kap. 10 § 1 mom. 2 punkten och 11 § 2 mom. i lag 875/2001 samt 44 kap. 15 § 2 mom. i lag 400/2002, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

10 kap.

10 kap.

Om förverkandepåföljder**Om förverkandepåföljder**

10 §

10 §

*Jämkning av förverkandepåföljder**Jämkning av förverkandepåföljder*

Förverkandepåföljd behöver inte dömas ut, om

Förverkandepåföljd behöver inte dömas ut, om

2) gärningsmannen med stöd av 3 kap. 5 § 3 eller 4 mom. eller något annat motsvarande lagrum inte döms till straff, eller

2) gärningsmannen *meddelas domseftergift med stöd av 6 kap. 12 § eller någon annan motsvarande bestämmelse*, eller

11 §

11 §

*Särskilda bestämmelser**Särskilda bestämmelser*

Om skadestånd eller återbäring av obehörig vinst har betalats eller dömts ut efter det att ett avgörande som avses i 2 § 3 mom. har meddelats, kan förverkandepåföljden verkställas minskad med motsvarande belopp. Om

Om skadestånd eller återbäring av obehörig vinst har betalats eller dömts ut efter det att ett avgörande som avses i 2 § 3 mom. har meddelats, kan förverkandepåföljden verkställas minskad med motsvarande belopp.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

förverkandepåföljden redan har verkställts, kan det genom dom bestämmas att motsvarande belopp skall betalas av statens medel. Talan i saken skall väckas vid tingsrätten på den ort där käranden har sitt hemvist eller vid Helsingfors tingsrätt inom fem år från den dag då domen i fråga om förverkandepåföljden har vunnit laga kraft. Staten, som företräds av Rättsregistercentralen, är svarande i målet.

Om förverkandepåföljden redan har verkställts, kan *Rättsregistercentralen efter en skriftlig ansökan av den berörda personen besluta att motsvarande belopp ska betalas av statens medel. Om det görs flera än en ansökan som grundar sig på samma brott, ska ansökningarna avgöras samtidigt, om inte detta orsakar de sökande oskäligt men. Om inte den verkställda förverkandepåföljden räcker till för att betala alla fordringar, sker betalning i förhållande till fordringarnas storlek, med iakttagande i tillämpliga delar av 17 och 18 kap. i konkurslagen (120/2004). Den som är missnöjd med Rättsregistercentralens beslut har rätt driva talan vid tingsrätten på den ort där käranden har sitt hemvist eller vid Helsingfors tingsrätt. Talan ska väckas inom en månad från Rättsregistercentralens beslut. Om det väcks flera käromål med anledning av ansökningar som grundar sig på samma brott, ska käromålen prövas vid den tingsrätt där det första käromålet väcktes. Andra tingsrätter än den nämnda tingsrätten ska överföra käromålet till den tingsrätten.* Staten, som företräds av Rättsregistercentralen, är svarande i målet.

44 kap.

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet**Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet**

15 §

15 §

*Underlåtelse att vakta djur**Underlåtelse att vakta djur*

Domstolen kan bestämma att djuret skall avlivas, om detta är befogat på grund av att djuret är farligt.

Domstolen kan bestämma att djuret *ska* avlivas, om detta är befogat på grund av att djuret är farligt. *Domstolens föreläggande ska iakttas även om det överklagas, om inte den domstol som meddelade föreläggandet eller fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av lagen om verkställighet av böter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 2 § 5 mom. och 52 §, av dem 2 § 5 mom. sådant det lyder i lag 16/2011, och
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 224/2008 och 462/2011, nya 3 a- och 3 b-punkter samt till lagen nya 45 a och 45 b § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

*Lagens tillämpningsområde**Lagens tillämpningsområde*

I den ordning som föreskrivs i denna lag
 verkställs följande påföljder:

I den ordning som föreskrivs i denna lag
 verkställs följande påföljder:

 (nytt)

 3 a) föreläggande enligt 44 kap. 15 §
 2 mom. i strafflagen om att avliva djur,
 3 b) föreläggande enligt 22 § 3 mom. i la-
 gen om yttrandefrihet i masskommunikation
 (460/2003) om att ett nätmeddelande ska gö-
 ras oåtkomligt och utplånas,

2 §

2 §

*Påföljdens verkställbarhet**Påföljdens verkställbarhet*

 Bestämmelser om verkställbarheten av ett
 avgörande där ett djur döms förverkat till sta-
 ten och som har samband med djurskydds-
 brott finns i 17 kap. 23 a § 4 mom. i straffla-
 gen.

 Bestämmelser om verkställbarheten av ett
 avgörande där ett djur döms förverkat till sta-
 ten och som har samband med djurskydds-
 brott finns i 17 kap. 23 a § 4 mom. i straffla-
 gen. *Bestämmelser om verkställigheten av ett
 föreläggande av en domstol om att avliva
 djur finns i 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen.
 På verkställbarheten av ett föreläggande av
 en domstol enligt 22 § 3 mom. i lagen om ytt-
 randefrihet i masskommunikation om att ett
 nätmeddelande ska göras oåtkomligt och ut-
 plånas tillämpas vad som i 1 mom. föreskrivs
 om verkställbarheten av ett avgörande där en*

förverkandepåföljd har bestämts.

4 kap.

Förverkandepåföljd

(ny)

4 kap.

Förverkandepåföljd

45 a §

***Verkställande av ett föreläggande om att av-
liva djur***

Polisinrättningen verkställer ett föreläggande enligt 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen om att avliva djur.

Polisen ska be om handräckning av en veterinär som avses i 36 § i djurskyddslagen (247/1996) för att verkställa ett föreläggande om att avliva djur, om inte något annat följer av att saken är brådskande eller av andra vägande skäl.

Vid verkställigheten iakttas dessutom vad som i denna lag föreskrivs om verkställigheten av en förverkandepåföljd som avser egendom.

(ny)

45 b §

***Verkställande av ett föreläggande om att ett
nätmeddelande ska göras oåtkomligt och
utplånas***

Ett föreläggande enligt 22 § 3 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas ska verkställas av en utmättningsman på det sätt som anges i utsökningensbalken (705/2007).

52 §

Utplåning av uppgifter ur bötesregistret

Uppgifterna i bötesregistret skall utplånas ett år efter att verkställigheten av den i denna lag avsedda påföljd som uppgifterna hänförs till har slutförts.

Uppgifter som har samband med ett brott eller en straffrättslig påföljd skall dock bevaras tre år från den dag en lagakraftvunnen

52 §

Utplåning av uppgifter ur bötesregistret

Uppgifterna i bötesregistret ska utplånas fem år efter att verkställigheten av den i denna lag avsedda påföljd som uppgifterna hänförs till har slutförts.

*dom eller något annat slutligt myndighetsav-
görande som utgör grund för uppgifterna har
avkunnats eller meddelats.*

*Denna lag träder i kraft den
20 .*

*Bilaga
Förordningsutkast*

Statsrådets förordning

om ändring av 20 § i statsrådets förordning om verkställighet av böter

I enlighet med statsrådets beslut
ändras i statsrådets förordning om verkställighet av böter (789/2002) 20 §, sådan den lyder i förordning 1106/2009, som följer:

20 §

Ansökan om verkställighet av förverkandepåföljd och av vissa förelägganden

Rättsregistercentralen ska hos den polisinrättning som anges i 41 § i lagen om verkställighet av böter ansöka om verkställighet av förverkandepåföljd som avser egendom och penningbelopp som polismyndigheten innehar samt av ett sådant föreläggande om att avliva djur som avses i 44 kap. 15 § 2 mom. i strafflagen (39/1889). Av ansökan, som baserar sig på de uppgifter som införts i bötesregistret, ska framgå var den egendom

som dömts förverkad finns, om egendomen inte innehas av polismyndigheten och om Rättsregistercentralen har uppgifter om platsen, samt de uppgifter som behövs för redovisningen av pengarna.

Rättsregistercentralen ska ansöka om verkställighet av ett sådant föreläggande om att ett nätmeddelande ska göras oåtkomligt och utplånas som avses i 22 § 3 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) hos den myndighet som avses i 3 kap. 1 § i utsökningbalken (705/2007).

Denna förordning träder i kraft den 201 .